

Datum: 2021-04-26

SVERIGES AMBASSAD

Teheran, Iran

Dnr Ju2021/00432

YTTRANDE
21-04-26

Justitiedepartementet

Ett förbättrat system för arbetskraftsinvandring (SOU 2021:5)

Den svenska ambassaden i Teheran har inga synpunkter på betänkandet som sådant. Förslagen i betänkandet kan dock få vissa konsekvenser för ambassadens verksamhet, vilka vi kort vill belysa.

Betänkandet föreslår att ett "tidsbegränsat uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som önskar komma till landet för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet om utlänningen har särskild kompetens i form av slutförda studier som motsvarar en examen på avancerad nivå, har tillräckliga medel för sitt uppehälle under tillståndstiden och för att täcka kostnader för sin återresa samt att han eller hon har en heltäckande sjukförsäkring." I konsekvensanalysen uppskattas att antalet ärenden uppgår till 100 per år. Bedömningen och kontrollen av examensbeviset föreslås ske hos Universitets- och högskolerådet, UHR, efter remiss från Migrationsverket. Kontrollen av den sökandes medel för uppehälle, återresa och sjukförsäkring ligger på Migrationsverket.

Den svenska ambassaden i Teheran har i ansvarsområdet både Iran och Irak, vilka är uppsatta på den lista som betänkandet presenterar över de tio största nationaliteterna för förstagångsansökningar avseende arbetskraftsinvandrare. I betänkandet förs endast en diskussion rörande UHR:s och Migrationsverkets handläggning och dess kostnader. Ambassaden bedömer att antalet ärenden per år är underskattad. Både Iran och Irak är länder där det finns ett stort utvandringstryck och det finns skäl att anta att inte endast seriösa framtida högkvalificerade arbetstagare vill använda sig av möjligheten till att beviljas uppehållstillstånd för att söka

arbete i Sverige. I nuvarande regelverk gör arbetsgivaren en bedömning av en framtida arbetstagares kvalifikationer genom granskning av dokumentation, intervjuer, tester och referensupptagning m.m. innan denna lämnar in en ansökan om uppehållstillstånd. Därigenom underlättas Migrationsverkets handläggning. I nämnda förslag övergår allt detta ansvar på Migrationsverket och UHR men ambassaden finner skäl att anta att det även kommer att påverka ambassadens verksamhet. Eftersom ambassaden är den enda myndighet som troligen kommer att kunna granska examensbevis, banktillgodohavanden och övriga stödjande handlingar i original ser vi, såsom i t.ex. studieärenden, att det kommer att åligga på ambassaden att granska äktheten i dessa handlingar på uppdrag av Migrationsverket. Tidsåtgången kan vara hög då ambassaden emellanåt måste kontakta lärosäten och banker i både Iran och Irak på grund av att kvaliteten och säkringar i handlingarna ofta har ett lågt bevisvärde.

Redan idag har en framtida arbetstagare möjlighet att beviljas visum upp till 90 dagar för att t.ex. besöka arbetsgivare i Sverige och genomgå intervjuer och tester på plats. I betänkandet föreslås att tillståndet för att komma till Sverige och söka arbete ska kunna beviljas upp till nio månader. Ambassaden saknar en närmare diskussion i betänkandet om vilka kategorier av framtida högkvalificerade arbetstagare som avses, som inte redan i förväg har genomgått en rekryteringsprocess eller som under en tremånadersperiod med visum i Sverige inte har lyckats visa att hon eller han torde vara attraktiv på den svenska arbetsmarknaden.

När det gäller förslaget om försörjningskrav för familjemedlemmar delar ambassaden betänkandets bedömning att det leder till en minskning av antalet tillstånd. Ambassaden bedömer att det kommer att innebära en viss minskning av antalet besökare på ambassaden för biometriupptagning och hanteringen av uppehållstillståndskort.

Ambassaden vitsordar förslaget om att de som i vinstsyfte planlägger eller organiserar verksamhet som är inriktad på att främja att utlänningar reser till Sverige med sådana tillstånd som har utfärdats på grundval av oriktiga uppgifter som varit av betydelse för att få tillståndet ska kunna dömas för organiserande av människosmuggling. Ambassaden har erfarenhet av och får in klagomål från sökanden som kan ha utsatts för brott som ligger inom ramen för förslaget.

Ambassaden ställer sig positiv till förslaget att Migrationsverket ska behandla en ansökan om D-visering som gjorts inifrån landet av en utlänning som ansöker om förlängning av sitt uppehålls- och arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § UtL. Detta skulle leda till att den ovisshet för om en enskild sökande kan beviljas D-visering som beskrivs minskar. Betänkandet presenterar statistik för ett antal utlandsmyndigheter gällande antalet D-viseringar som beviljas för arbetstagare i avvaktan på ett förlängningsbeslut. Det som inte framkommer i betänkandet är det antal personer som är i kontakt med ambassaderna per telefon eller e-post, där en sökande inte når upp till ”särskilda skäl” och där ambassaden ägnar tid till att förklara regelverket så att en sökanden inte lämnar in en ogrundad ansökan där ambassaden på förhand kan se att sökanden inte når upp till ”särskilda skäl”. Ambassaden finner skäl att lyfta fram att Migrationsverket sannolikt kommer att få ta över denna korrespondens som inte är obetydlig. Ambassaderna blir därmed avlastade i denna del. Vidare ser ambassaden att även andra tillståndsgrupper än arbetstagare kan komma att kontakta Migrationsverket, varför en tydlig kommunikation är nödvändig. En positiv effekt är att praxis sannolikt kommer att hålla samman på ett bättre sätt jämfört med att ett stort antal utlandsmyndigheter fattar beslut i enskilda ärenden.

Mikael Grindsäter
Ambassadråd

Avstämt med ambassadör Lentz